

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
29.06.2021
протокол № 6, п. 13

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 29.06.2021 № 137

**ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА
ECONOMICS AND FINANCE OF BUSINESSES**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	бакалавр	bachelor
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	07 Management and administration
Спеціальність	071 Облік і оподаткування	071 Accounting and taxation
Освітня програма	Облік і оподаткування	Accounting and taxation

Вінниця 2021

Розробник: Віктор Гарбар, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Облік і оподаткування»: Ірина Гладій, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування _____

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин від 16 червня 2021 р. пр. № 11; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 18 червня 2021 р. пр. № 7.

Рецензенти: Оксана Кульганік, кандидат економічних наук, доцент
Олександр Новак, директор ТОВ «Рута», м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 02.07.2021. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,56.
Обл.-вид. арк. 1,44. Тираж 5. Зам. № 314.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» є формування сучасного економічного мислення і системи спеціальних економічних знань щодо аналізу та планування важливих показників господарської діяльності підприємств з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Завданнями навчальної дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з таких питань:

- підприємство, як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання фінансових ресурсів (капіталу) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» для освітньої програми «Облік і оподаткування» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 03. Здатність працювати в команді.

ЗК 04. Здатність працювати автономно.

ЗК 07. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні компетентності:

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК 08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

Програмні результати навчання з навчальної дисципліни «Економіка і фінанси підприємства»:

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем (теми: 1; 2; 3; 4; 18).

ПР 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств (теми: 1; 7; 8; 19).

ПР 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств (теми: 5; 6; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16).

ПР 08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (теми: 1; 2; 3; 15; 17; 19).

ПР 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності (теми: 11; 13; 14; 16).

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві (теми: 1; 2; 3; 15; 16; 17).

ПР 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави (теми: 1; 2; 18).

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньої програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна теорія», «Статистика», «Фінанси, гроші та кредит».

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні **80:20**, де **80** - максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, **20** - результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота	
Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин	8	2	2	4	УО, УД
Тема 2. Цільові характеристики діяльності підприємства	10	2	2	6	Т, УД
Тема 3. Планування діяльності підприємства	10	2	2	6	УО, УД
Тема 4. Економічні характеристики продукції підприємства	8	2	2	4	УО, РЗ
Тема 5. Виробнича програма підприємства	10	2	2	6	УО, РЗ
Тема 6. Виробнича потужність підприємства	10	2	2	6	УО, РЗ
Тема 7. Ресурсний потенціал підприємства	10	2	2	6	УО, РЗ
Тема 8. Трудові ресурси підприємства	8	2	2	4	УО, РЗ
Тема 9. Майнові ресурси (активи) підприємства	14	4	4	6	УО, РЗ
Тема 10. Інноваційна діяльність підприємства	8	2	2	4	УО
Тема 11. Капітал та фінансові ресурси підприємства	10	2	2	6	УО, РЗ
Тема 12. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	14	4	4	6	УО, Т, РЗ
Тема 13. Доходи та цінова політика підприємства	8	2	2	4	Т, РЗ
Тема 14. Фінансові результати діяльності підприємства	8	2	2	4	УО, РЗ
Тема 15. Ефективність діяльності підприємства та методичні засади її оцінювання	8	2	2	4	УО, РЗ
Тема 16. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	10	2	2	6	УО, РЗ
Тема 17. Конкурентоспроможність підприємства	8	2	2	4	УО, РЗ
Тема 18. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства	8	2	2	4	УО, КТ
Тема 19. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	10	2	2	6	УО
Підсумковий контроль					екзамен
Всього	180/6	42	42	96	

Умовні позначення: УО- усне опитування; Т – тестування; РЗ – розв’язок задач; КТ – комп’ютерне тестування; ІЗ – індивідуальне завдання; УД – участь у дискусії.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни (теми програми)

Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин

Підприємство як господарюючий статутний суб'єкт. Напрями його діяльності та права у сфері планування, управління ресурсами, розпорядження доходами і прибутками. Підприємство як об'єкт купівлі-продажу. Вартість майна та вартість підприємства, методи їх визначення.

Елементи зовнішнього середовища функціонування підприємства: інфраструктура ринку, що обслуговує підприємство, її характеристика (торгово-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, науково-інформаційна тощо). Організаційно-економічні умови функціонування підприємства. Поняття економічного суверенітету, самоокупності, рентабельності, самофінансування.

Конкурентне ринкове середовище підприємства. Поняття інтенсивності конкуренції. Методичні підходи до визначення інтенсивності конкуренції на базі ринкових часток підприємств-конкурентів. Поняття межі конкурентного ринку. Фактори, що впливають на визначення межі конкурентного ринку. Види конкурентних протиріч, визначення та класифікація конкурентів. Негативні та позитивні чинники наявності конкурентів на ринку. Конкурентна політика підприємства. Економічні обмеження створення та діяльності підприємства.

Механізм державного регулювання діяльності підприємства. Пряме державне регулювання діяльності підприємства та його механізм. Економічне регулювання та його важелі.

Класифікація підприємств та характеристика їх видів. Економічні особливості різних видів підприємств.

Тема 2. Цільові характеристики діяльності підприємства

Мета функціонування підприємства на ринку. Поняття головної цілі підприємства. Класифікація цілей та вимоги до їх формування. Стратегічні та тактичні цілі, їх характеристика та особливості реалізації. Залежність цілей господарювання від стадій життєвого циклу. Дерево цілей, його побудова та зміст.

Прибуток як цільова функція діяльності підприємства на ринку. Економічні межі обсягу діяльності підприємства. Метод визначення «точки безбитковості», «точки ліквідації», «зони збитковості та прибутковості».

Тема 3. Планування діяльності підприємства

Планування як процес. Його необхідність та доцільність в ринкових умовах. Принципи планування та їх характеристики. Поняття плану, класифікаційні ознаки та види планів. Система планів економічного та соціального розвитку підприємств, їх зміст. Методи планування, їх характеристики та умови раціонального застосування.

Стратегічне планування, його відмінність від традиційного планування та обмеження у використанні. Поняття стратегії підприємства.

Організаційно-економічні передумови обґрунтування стратегії підприємства: аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємств, визначення цілей діяльності підприємства та їх пріоритетності.

Розробка варіантів стратегії. Критерії оцінки їх якості на основі наявного ресурсного забезпечення, глибини обґрунтування, ступеня важливості потенційного результату, ймовірності його досягнення. Діагностика поточної реалізації обраної стратегії: визначення ступеня реалізації стратегії; розробка варіантів її адаптації до діючих умов конкурентного середовища.

Тема 4. Економічні характеристики продукції підприємства

Загальна характеристика продукції, яку виробляє та реалізує підприємство. Класифікація продукції підприємства. Поняття «номенклатура продукції» та «асортимент» продукції, що виробляється підприємством; державний класифікатор продукції та послуг.

Методи вимірювання продукції підприємства. Вартісна оцінка продукції. Сутність, показники та методи вимірювання якісного складу продукції.

Конкурентоспроможність продукції (послуг); сутність і чинники, що її визначають, система її забезпечення. Методика оцінювання конкурентоспроможності продукції.

Тема 5. Виробнича програма підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Основні розділи виробничої програми. Класифікація видів продукції підприємства за ступенем готовності, характером об'єкта виробництва, особливостями використання, напрямом збуту.

Методи вимірювання та показники обсягу діяльності підприємства, їх специфіка за галузями господарювання. Показники виробничої програми: товарна, валова, чиста, умовно-чиста, нормативно-чиста, реалізована продукція. Поняття внутрішньозаводського та валового обороту. Взаємозв'язок між показниками, методика розрахунку, характер використання.

Інформаційне забезпечення розробки виробничої програми.

Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми підприємства. Фактори, що визначають обсяг виробництва продукції, та їх урахування при формуванні виробничої програми.

Системи та методи планування виробничої програми підприємства. Основні фази процесу планування. Методи планування, визначення необхідного та можливого обсягів виробничої програми підприємства.

Умови оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі. Методичні підходи до оптимізації виробництва у середовищі, критерії оптимізації.

Методи і показники оптимального визначення варіантів виробничої програми. Умови забезпечення виконання виробничої програми підприємства. Управління обсягами реалізації продукції підприємства, залишками готової продукції.

Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та реалізації продукції.

Тема 6. Виробнича потужність підприємства

Поняття «виробнича потужність підприємства», «виробнича потужність структурних підрозділів», окремих ланок виробництва, основного виду обладнання. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства.

Фонд часу роботи обладнання, методика визначення корисного часу роботи обладнання.

Системи та методи визначення потужності підприємства. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.

Динамічні показники виробничої потужності: вхідна, вихідна, середньорічна виробнича потужність. Баланс виробничої потужності підприємства. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускну здатності підприємства.

Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. Їх класифікація і характеристика. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

Тема 7. Ресурсний потенціал підприємства

Поняття економічних ресурсів та ресурсного потенціалу підприємства. Складові частини ресурсного потенціалу, їх характеристики та взаємозв'язок у процесі виробництва. Особливості ресурсного потенціалу підприємств різних галузей економіки. Взаємозв'язок окремих елементів ресурсного потенціалу підприємства.

Оптимальне співвідношення ресурсів. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу. Поняття ефективності використання ресурсів підприємства. Показники рентабельності та ресурсовіддачі. Проблеми вартісної оцінки трудових ресурсів підприємства. Чинники, що обумовлюють рівень ефективності використання ресурсів. Основні напрями підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Тема 8. Трудові ресурси підприємства

Трудові ресурси підприємства та їх характеристика за кваліфікаційними ознаками. Принципи формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів.

Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їх класифікація. Основні напрями підвищення продуктивності праці та ефективності трудових ресурсів підприємства. Методи нормування витрат праці на підприємстві.

Форми мотивації праці робітників. Системи оплати праці та їх характеристика.

Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати та її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників. Тарифна система, її зміст та умови використання. Сутність контрактної форми оплати праці.

Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві.

Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства.

Зміст плану по праці і порядок його розробки. Штатний розклад, його призначення та порядок складання. планування загального фонду оплати праці. Методи розрахунку фонду оплати праці.

Тема 9. Майнові ресурси (активи) підприємства

Сутність та класифікація майнових ресурсів підприємства. Засоби виробництва: їх економічний зміст, характеристика складу. Засоби праці як фактор виробництва та фактор капіталу, взаємозв'язок між ними. Особливості формування засобів праці в умовах ринкової економіки.

Поняття основних засобів підприємства як елемента матеріальних ресурсів. Характеристика складу основних засобів за різними класифікаційними ознаками. Оцінка основних засобів: первісна, поновлена, залишкова вартість. Поняття ліквідаційної вартості.

Фізичний та моральний знос основних засобів. Причини морального зносу та їх характеристика. Економічна природа амортизації основних засобів. Види амортизації, їх характеристика та призначення у відтворювальному процесі. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів. Методи розрахунку середньорічної вартості основних фондів, коефіцієнти оновлення та вибуття, здатності основних засобів.

Ефективність використання основних засобів: поняття та критерії оцінки. Показники, що характеризують використання основних засобів, їх зміст та методика розрахунку. Аналіз ефективності використання основних засобів. Фактори, що обумовлюють рівень ефективності використання основних засобів та шляхи її підвищення.

Відтворення основних фондів підприємства, умови та форми здійснення.

Порядок та етапи планування основних засобів. Вихідні передумови та методи планування розвитку основних засобів підприємства за видами та формами відтворення.

Сутність та класифікація оборотних засобів підприємства. Суть та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства. Склад матеріальних ресурсів і їх характеристика. Зміст плану матеріально-технічного забезпечення. Збалансування розміру потреби в ресурсах і джерел її забезпечення. Планування матеріально-технічного забезпечення, його взаємозв'язок із фінансовими можливостями і стратегією розвитку підприємства.

Поняття оптимальної партії постачання та регламенту поставки. Критерії оптимізації партії постачання та обґрунтування її обсягу.

Планування потреби підприємства в матеріальних ресурсах за елементами: основні матеріали, допоміжні матеріали, комплектуючі, паливо і електроенергія, інструменти, тара та інше.

Норми витрат як основа визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Види норм і їх характеристика. Методи розробки норм витрат.

Запаси матеріально-сировинних ресурсів підприємства, їх необхідність та призначення. Класифікація виробничих запасів. Показники, що характеризують виробничі запаси, та методика їх розрахунку. Нормування виробничих запасів як важливий етап управління ними. Методи нормування виробничих запасів (сировини та матеріалів, інвентарю та швидкозношуваних предметів праці, інструменту, комплектуючих та ін.). Планування потреби підприємства у виробничих запасах.

Тема 10. Інноваційна діяльність підприємства

Науково-технічний прогрес як основа розвитку та інтенсифікації виробництва. Основні напрями науково-технічного прогресу. Автоматизація та механізація виробництва, показники оцінки їх рівня.

Ефективність науково-технічного прогресу. Методика розрахунку ефективності НТП.

Економічний ефект від впровадження заходів НТП. Методика визначення економічного ефекту, соціальних та економічних результатів впровадження заходів науково-технічного прогресу.

Тема 11. Капітал та фінансові ресурси підприємства

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства. Відмітні характеристики підприємства, що визначають особливості формування його фінансових ресурсів. Кругообіг фінансових ресурсів підприємства в перебігу формування його капіталу.

Капітал як складова ресурсів підприємства: характеристика з позицій різних підходів та принципи його формування. Сутнісні характеристики капіталу підприємства. Класифікація видів капіталу підприємства.

Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмінні особливості. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства.

Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмінні особливості. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства.

Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання. Особливості, форми та інструменти банківського та небанківського кредитування підприємства.

Аналіз капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи та основні методи. Показники оборотності, рентабельності, маневреності капіталу та фінансової стійкості підприємства. Поняття та оцінка вартості і оптимальності структури капіталу підприємства. Економічна додана вартість та особливості її оцінювання. Поняття та методичні підходи до оцінювання ефекту фінансового важеля.

Планування обсягу та структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи. Фактори, які визначають особливості планування капіталу підприємства. Резерви зростання обсягу, ефективності формування та використання капіталу підприємства.

Тема 12. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Сутність понять «витрати», «поточні витрати підприємства», «собівартість продукції, послуг та робіт». Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства.

Класифікація поточних витрат підприємства за місцем виникнення витрат, функціональним призначенням, економічними елементами, способом перенесення на вартість продукції, рівнем еластичності від обсягів виробництва, ступенем однорідності, періодами, за принципами організації управління. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки.

Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.

Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства, собівартість продукції та послуг, шляхи їх економії на підприємстві. Поняття та призначення центрів відповідальності за розмір витрат.

Собівартість окремих видів продукції. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Нормативна калькуляція як метод визначення планової собівартості продукції (послуг, робіт тощо). Порядок віднесення витрат на собівартість окремих видів продукції. Розрахунок планової калькуляції. Особливості калькулювання продукції на підприємствах окремих галузей.

Кошторис витрат виробництва - поняття, склад. Послідовність розрахунку витрат виробництва. Собівартість товарної продукції. Методика складання зведеного кошторису витрат виробництва.

Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Фактори, що обумовлюють рівень витратомісткості продукції, робіт, послуг підприємства. Методи планування поточних витрат підприємства. Розрахунок витрат за техніко-економічними факторами. Виявлення резервів оптимізації поточних витрат підприємства.

Системи та методи внутрішнього контролю за поточними витратами.

Тема 13. Доходи та цінова політика підприємства

Сутність доходів підприємства, їх призначення, склад та джерела утворення. Механізм утворення доходів від звичайної діяльності, доходів від надзвичайних подій

Доходи від операційної діяльності підприємства. Формування доходів (виручки) від реалізації продукції (товарів, послуг, інших активів), інших операційних доходів. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності. Вплив обсягів виробництва, асортиментної та цінової політики підприємства на утворення доходів від операційної діяльності.

Доходи від фінансової та інвестиційної діяльності підприємств. Інші доходи від звичайної діяльності підприємства.

Місце доходів у системі показників, що характеризують стан та розвиток підприємства. Чинники, що визначають розмір доходів різних галузей економіки. Резерви підвищення доходів.

Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність, цілі та етапи розроблення. Характеристика ціноутворюючих факторів. Методи ціноутворення. Оцінка можливостей та обґрунтування умов диференціації цін на продукцію підприємства. Напрями забезпечення ефективності цінової політики.

Методичні інструменти аналізу доходів підприємства, факторів, що обумовлюють їх формування. Методи обґрунтування плану-прогнозу доходів в окремих галузях економіки. Системи та методи внутрішнього контролю за доходами підприємства.

Тема 14. Фінансові результати діяльності підприємства

Сутність та функції прибутку, його значення в діяльності підприємства, джерела утворення.

Види та класифікація прибутку. Механізм утворення валового прибутку, фінансових результатів від операційної діяльності, фінансової та інвестиційної діяльності, фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування, чистого прибутку.

Показники прибутку та рентабельності, фактори, що впливають на рентабельність діяльності підприємства.

Система організаційного забезпечення управління прибутком підприємства. Інформаційна база аналізу прибутку. Системи та методи аналізу прибутку та прибутковості діяльності підприємства. Оцінка достатності прибутку підприємства.

Методика обґрунтування прибутку на плановий період.

Механізм розподілу та використання чистого прибутку підприємства. Системи та методи внутрішнього контролю за прибутком.

Тема 15. Ефективність діяльності підприємства та методичні засади її оцінки

Поняття ефективності діяльності підприємства. Показники та критерії ефективності. Система показників ефективності. Основні і допоміжні показники ефективності. Види ефективності діяльності підприємства: класифікація та характеристика.

Методичні засади оцінювання ефективності діяльності підприємства. Критерії ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства.

Розвиток концепції оцінювання результатів діяльності підприємства. Ефективність, результативність та економічність в системі оцінки успішності діяльності підприємства.

Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

Тема 16. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його оцінки. Класифікація видів фінансово-майнового стану підприємства. Основні елементи, що визначають фінансово-майновий стан підприємства.

Характеристика основних елементів фінансового стану підприємства. Сутність та класифікація платоспроможності підприємства, показники її оцінки. Поняття ліквідності активів та ліквідності балансу підприємства. Сутність та класифікація фінансової стійкості підприємства, умови її забезпечення. Система абсолютних та відносних показників оцінки фінансової стійкості підприємства. Ділова активність підприємства: сутність та показники оцінки. Майновий стан підприємства: сутність та показники оцінки. Сутність рентабельності підприємства та моделі її оцінки. Позиція підприємства на ринку цінних паперів та показники, що її характеризують.

Методи оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Експрес- та фундаментальна діагностика фінансово-майнового стану підприємства.

Поняття інтегрального оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Вимоги до інтегрального оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Методичні підходи до інтегрального оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Тема 17. Конкурентоспроможність підприємства

Поняття конкурентоспроможності підприємства та продукції, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість. Конкурентні переваги як базис формування конкурентоспроможності підприємства. Показники та критерії оцінки конкурентоспроможності підприємства за напрямками його діяльності: виробничої, організаційно-управлінської, кадрової.

Методи узагальнюючої оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Часткові показники конкурентоспроможності та їх характеристика.

Інформаційне забезпечення оцінки конкурентоспроможності підприємства. Визначення підприємств-конкурентів. Напрями та об'єкти оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

Прогнозування рівня конкурентоспроможності та умов його досягнення. Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 18. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства

Поняття «розвиток»; його роль, місце і значення в господарській діяльності підприємства. Типологія процесів розвитку. Основні передумови мотивації підприємства до розвитку. Еволюційна та революційна форми розвитку підприємств. Основні моделі розвитку підприємства.

Поняття життєвого циклу підприємства та основні його етапи.

Загальна характеристика методичних підходів до управління процесами розвитку підприємства.

Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань. Взаємозв'язок між концепціями розвитку підприємства та моделями трансформації підприємств у процесі їхнього розвитку.

Розроблення і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємства. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації суб'єктів господарювання. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств.

Тема 19. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

Економічна безпека підприємства: сутність, її місце та роль в забезпеченні життєздатності підприємства. Загроза як форма вираження протиріч між інтересами підприємства та зовнішнім середовищем його функціонування. Класифікація загроз.

Складові економічної безпеки підприємства. Головна мета та функціональні цілі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

Система забезпечення економічної безпеки підприємства та її елементи. Головна мета, функціональні цілі та принципи формування системи безпеки підприємства. Елементи системи економічної безпеки підприємства.

Програма забезпечення економічної безпеки підприємства: поняття та типовий формат.

Банкрутство як результат розгортання кризових явищ в діяльності підприємства. Фінансово-економічні передумови та наслідки виникнення ситуації банкрутства. Види банкрутства підприємства. Інститут банкрутства: сутність, цілі та завдання.

Процедура розгляду та прийняття рішення у справі про банкрутство підприємства. Ліквідаційна процедура: порядок та організаційно-фінансові умови її проведення. Санація підприємства як інструмент протидії кризовим явищам: умови, форми та інструменти її проведення.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
<p>Знати: сутність, значення підприємства, організаційно-економічні умови його функціонування</p> <p>Вміти: аналізувати зовнішнє середовище та відрізнити особливості функціонування підприємств</p>	<p>Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин Лекція № 1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. 2. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства. 4. Види підприємств, їх організаційно-правова форма. <p>Література Основна: 1, 4, 5, 6 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до усного опитування.</p>	4
	<p>Практичне заняття № 1 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інфраструктура ринку, що обслуговує підприємство, їх характеристика. 2. Поняття економічного суверенітету, самокупність, рентабельність, самофінансування. 3. Механізм державного регулювання діяльності підприємства. 4. Загальна класифікація суб'єктів господарювання. 5. Економічні особливості різних видів підприємств. 	2
<p>Знати: сутність цілей підприємства, визначати цільові характеристики діяльності підприємства</p> <p>Вміти: ранжувати цілі, розраховувати економічні межі обсягу діяльності підприємства</p>	<p>Тема 2. Цільові характеристики діяльності підприємства Лекція № 2 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі функціонування підприємства та їх класифікація. 2. Цільові функції діяльності підприємства на ринку. 3. Економічні межі обсягу діяльності підприємства. <p>Література Основна: 1, 4, 5, 6 Додаткова: 17, 25, 28, 31, 20, 24</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 2 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета формування підприємства на ринку. Поняття, головні цілі підприємства. 2. Класифікація цілей та вимоги до їх формування. 3. Стратегічні та тактичні цілі, їх характеристика та особливості реалізації. 4. Економічні межі обсягу діяльності підприємства. 5. Метод визначення «точки беззбитковості», «точки ліквідації», «зони збитковості та прибутковості». 	2

<p>Знати: сутність та принципи планування, види планування, застосування різних методів планування</p> <p>Вміти: оцінювати якість планування</p>	<p>Тема 3. Планування діяльності підприємства Лекція № 3 План лекції 1. Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. 2. Види планування та їх характеристика. 3. Основні методи планування. 4. Система планування економічного та соціального розвитку підприємства. Література Основна: 1, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 3 Питання / завдання до заняття 1. Планування як процес, його необхідність і доцільність. 2. Система планування розвитку підприємств, їх зміст. 3. Методи планування, їх характеристика та умови застосування. 4. Стратегічне планування, його відмінність та обмеження у використанні.</p>	2
<p>Знати: теоретичні основи та методичний інструментарій визначення економічних характеристик продукції підприємства</p>	<p>Тема 4. Економічні характеристики продукції підприємства Лекція № 4 План лекції 1. Загальна характеристика, склад та класифікація продукції підприємства. 2. Методи вимірювання та показники обсягу. 3. Якість та конкурентоспроможність продукції, методологія оцінювання. 4. Стандартизація та сертифікація продукції (послуг) підприємства. Державна політика у сфері управління якістю продукції. Література Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	4
<p>Вміти: оцінювати якість та конкурентоспроможність продукції</p>	<p>Практичне заняття № 4 Питання / завдання до заняття 1. Основні відмінності у поняттях «продукт» та «товар». 2. Основні послуги, що надаються підприємствами різних економічних галузей. 3. Показники вимірювання обсягів операційної діяльності застосовуються на підприємстві. 4. Фактори, які впливають на обсяги виробництва та реалізації продукції на конкретному підприємстві.</p>	2

<p>Знати: зміст, завдання та місце виробничої програми, методи вимірювання та показники виробничої програми</p> <p>Вміти: розраховувати планові обсяги реалізації продукції підприємства</p>	<p>Тема 5. Виробнича програма підприємства Лекція № 5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. 2. Методичні інструменти аналізу виробничої програми підприємства. 3. Основні етапи та методи планування виробничої програми підприємства. <p>Література Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 5 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні розділи виробничої програми. 2. Класифікація видів продукції підприємства. 3. Внутрішньозаводський та валовий оборот. 4. Розрахунок показників обсягу виробництва продукції: товарної, валової, чистої, реалізованої. 	2
<p>Знати: сутність поняття виробнича потужність підприємстві</p> <p>Вміти: визначати динамічні та оціночні показники виробничої потужності підприємства</p> <p>Знати: сутність ресурсного потенціалу підприємстві, а також його складові</p>	<p>Тема 6. Виробнича потужність підприємства Лекція № 6 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття виробничої потужності підприємства. 2. Методи визначення виробничої потужності підприємства. 3. Динамічні та оціночні показники виробничої потужності підприємства. 4. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності та резерви поліпшення її використання. <p>Література Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 6 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Показники виробничої потужності підприємства в динаміці. 2. Баланс виробничої потужності підприємства. 3. Резерви збільшення виробничих потужностей. 4. Розрахунок виробничої потужності підприємства різними методами. 	2
<p>Тема 7. Ресурсний потенціал підприємства Лекція № 7 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ресурсний потенціал підприємства та його складові. 2. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства. 3. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу. 	2	

	Література Основна: 1, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31	
Вміти: визначати ефективність ресурсного потенціалу	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	6
	Практичне заняття № 7 Питання / завдання до заняття 1. Поняття ефективності використання ресурсів підприємства. 2. Показники рентабельності та ресурсовіддачі. 3. Чинники, що обумовлюють рівень ефективності використання ресурсів. 4. Основні напрямки підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.	2
Знати: сутність трудових ресурсів підприємства, основи організації оплати праці та системи мотивації працівників	Тема 8. Трудові ресурси підприємства Лекція № 8 План лекції 1. Трудові ресурси та персонал підприємства: сутність, класифікація. 2. Методичні інструменти аналізу чисельності персоналу підприємства. 3. Форми та системи оплати праці. 4. Мотивація праці як фактор підвищення ефективності її використання. Література Основна: 1, 3, 6, 11, 13 Додаткова: 14, 17, 20, 22, 25, 28, 31	2
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	4
	Практичне заняття № 8 Питання / завдання до заняття 1. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. 2. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. 3. Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах. 4. Штатний розклад, його призначення та порядок складання. 5. Аналіз чисельності та руху персоналу підприємства. 6. Розрахунок заробітку працівників при різних системах та формах оплати праці.	2
Знати: сутність та класифікацію основних фондів підприємстві	Тема 9. Майнові ресурси (активи) підприємства Лекція № 9 План лекції 1. Сутність активів підприємства, їх класифікація. 2. Сутність і класифікація основних фондів підприємства. 3. Оцінка основних фондів підприємства та їх структура. 4. Знос, амортизація та відтворення основних фондів підприємства.	4

<p>Вміти: проводити аналіз стану, руху та ефективності використання основних фондів на підприємстві</p>	<p>Лекція № 10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика та функції матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Зміст планування матеріально-технічного забезпечення та вихідні умови його розробки. 3. Системи та методи нормування витрат та визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах. 4. Економічний зміст та класифікація матеріальних запасів. <p>Література Основна: 1, 3, 5, 6, 8, 11, 13 Додаткова: 16, 19, 20, 25, 26, 27, 28, 31</p>	
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 9 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування активів на підприємствах різних сфер економічної діяльності. 2. Оцінка основних засобів. Поняття ліквідаційної вартості. 3. Фізичний та моральний знос основних засобів. 4. Види амортизації, їх характеристика та призначення у відтворювальному процесі. 5. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів, методи їх розрахунку. 6. Ефективність використання основних засобів: поняття та критерії оцінки. <p>Практичне заняття № 10 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування матеріально-технічного забезпечення, його взаємозв'язок з фінансовими можливостями і стратегією розвитку підприємства. 2. Норми витрат як основа визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Види норм і їх характеристика. 3. Запаси матеріально-сировинних ресурсів підприємства, їх класифікація, необхідність та призначення. 4. Нормування виробничих запасів як важливий етап управління ними та методи його здійснення. 	4
<p>Знати: сутність інноваційної діяльності</p>	<p>Тема 10. Інноваційна діяльність підприємства Лекція № 11 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність новації, інновації, характеристика їх складу та структури. 2. Інноваційна діяльність підприємства, характеристика напрямів її здійснення. 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності. 4. Узагальнюючі показники оцінки ефективності впровадження нової техніки та технологій. 	2

Вміти: аналізувати технічний рівень виробництва та впровадження нової техніки та технологій	Література Основна: 1, 3, 5, 6, 11, 13 Додаткова: 20, 23, 24, 25, 28, 31, 34	
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	4
	Практичне заняття № 11 Питання / завдання до заняття 1. НТП, його напрями та вплив на інтенсифікацію виробництва. 2. Поняття, класифікація інноваційних процесів та їх взаємозв'язок. 3. Науково-технічна підготовка виробничих нововведень. 4. Оцінка економічної ефективності нововведень.	2
Знати: сутність поняття капітал підприємства Вміти: аналізувати склад капіталу підприємства	Тема 11. Капітал та фінансові ресурси підприємства Лекція № 12 План лекції 1. Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. 2. Капітал як складова ресурсів підприємства. 3. Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмінні особливості. 4. Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмінні особливості. Література Основна: 1, 2, 5, 6, 8, 10, 11, 13 Додаткова: 16, 20, 25, 30, 32, 33, 35	2
	Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	6
	Практичне заняття № 12 Питання / завдання до заняття 1. Класифікація видів капіталу. 2. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства. 3. Аналіз капіталу підприємства. 4. Планування обсягу та структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи.	2
Знати: сутність витрат, поточних витрат Вміти: класифікувати, планувати та калькулювати витрати	Тема 12. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції Лекція № 13 План лекції 1. Загальна характеристика витрат та поточних витрат підприємства. 2. Класифікація поточних витрат підприємства. Лекція № 14 План лекції 1. Собівартість продукції та її види. Особливості формування собівартості продукції на промисловому підприємстві. 2. Механізм та особливості калькулювання продукції промислових підприємств. 3. Методика планування поточних витрат підприємства.	4

	<p>Література Основна: 1, 3, 5, 6, 10, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 13 Питання / завдання до заняття 1. Сутність понять «витрати», «поточні витрати підприємства», «собівартість продукції, послуг та робі». 2. Класифікація поточних витрат підприємства. 3. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. 4. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та метод калькулювання собівартості. 5. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад.</p> <p>Практичне заняття № 14 Питання / завдання до заняття 1. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. 2. Системи та методи внутрішнього контролю за поточними витратами. 3. Обчислення собівартості товарної продукції з використанням синтетичних факторів. 4. Складання кошторису витрат основної діяльності підприємства. 5. Аналіз динаміки, структури та рівня поточних витрат підприємства.</p>	4
<p>Знати: сутність доходів підприємства</p> <p>Вміти: аналізувати та планувати доходи підприємства</p>	<p>Тема 13. Доходи та цінова політика підприємства Лекція № 15 План лекції 1. Доходи підприємства: поняття та місце в системі економічних показників його діяльності. 2. Класифікація доходів підприємства. 3. Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції. 4. Методи ціноутворення.</p> <p>Література Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	4
	<p>Практичне заняття № 15 Питання / завдання до заняття 1. Сутність доходів підприємства, їх призначення, склад та джерела утворення. 2. Методичні інструменти аналізу доходів підприємства, фактори, що обумовлюють їх формування. 3. Розрахунок доходів підприємства за джерелами їх формування та складовими елементами. 4. Вертикальний та горизонтальний аналіз доходів підприємства.</p>	2

<p>Знати: сутність фінансових результатів діяльності підприємства</p>	<p>Тема 14. Фінансові результати діяльності підприємства Лекція № 16 План лекції 1. Сутність фінансових результатів діяльності підприємства. 2. Класифікація фінансових результатів підприємства. 3. Фактори, що впливають на формування фінансових результатів діяльності підприємства. 4. Системи та методи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Література Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 11, 12, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: аналізувати та планувати фінансові результати діяльності підприємства</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p> <p>Практичне заняття № 16 Питання / завдання до заняття 1. Стратегія управління прибутком підприємства, етапи розробки. 2. Система та методи аналізу прибутку та прибутковості діяльності підприємства. 3. Механізм розподілу та використання чистого прибутку підприємства. 4. Розрахунок фінансових результатів діяльності підприємства за джерелами їх формування та складовими елементами. 5. Визначення прибутковості та рентабельності діяльності підприємства.</p>	<p>4</p> <p>2</p>
<p>Знати: сутність ефективності, критеріїв оптимальності підприємства</p>	<p>Тема 15. Ефективність діяльності підприємства та методичні засади її оцінювання Лекція № 17 План лекції 1. Сутність ефективності. Критерії оптимальності. 2. Система показників оцінки ефективності. 3. Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства. 4. Напрямки підвищення ефективності підприємства. Література Основна: 1, 3, 6, 11, 12, 13 Додаткова: 15, 17, 20, 24, 25, 28, 30, 31</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: оцінювати ефективність діяльності підприємства</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p> <p>Практичне заняття № 17 Питання / завдання до заняття 1. Поняття ефективності діяльності підприємства: показники та критерії ефективності. 2. Система показників ефективності. 3. Ефективність, результативність та економічність в системі оцінки успішності діяльності підприємства 4. Аналітична оцінка ефективності діяльності підприємства.</p>	<p>4</p> <p>2</p>

<p>Знати: сутність фінансово-майнового стану підприємства</p>	<p>Тема 16. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінювання Лекція № 18 План лекції 1. Сутність фінансово-майнового стану підприємства. 2. Характеристика основних елементів фінансового стану підприємства. 3. Методи оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Література Основна: 1, 2, 3, 6, 11, 12, 13 Додаткова: 15, 17, 20, 24, 25, 28</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: володіти методами оцінки фінансово-майнового стану підприємства</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	<p>6</p>
<p>Вміти: оцінювати конкурентоспроможність підприємства різними методами</p>	<p>Практичне заняття № 18 Питання / завдання до заняття 1. Класифікація видів фінансово-майнового стану підприємства. 2. Сутність та класифікація платоспроможності підприємства, показники її оцінки. 3. Сутність та класифікація фінансової стійкості підприємства, умови її забезпечення. 4. Аналіз фінансово-майнового стану підприємства. 5. Обґрунтування основних параметрів структури фінансово-майнового стану.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: сутність ефективності, критеріїв оптимальності, конкурентоспроможності підприємства</p>	<p>Тема 17. Конкурентоспроможність підприємства Лекція № 19 План лекції 1. Сутність конкурентоспроможності підприємства. 2. Конкурентоспроможність та методи її оцінки. 3. Основні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства. 4. Основні напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції. Література Основна: 1, 3, 6, 13 Додаткова: 17, 20, 25, 27, 28, 31</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: оцінювати конкурентоспроможність підприємства різними методами</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	<p>4</p>
<p>Вміти: оцінювати конкурентоспроможність підприємства різними методами</p>	<p>Практичне заняття № 19 Питання / завдання до заняття 1. Показники та критерії оцінки конкурентоспроможності підприємства за напрямками його діяльності. 2. Методи узагальнюючої оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. 3. Прогнозування рівня конкурентоспроможності та умов його досягнення. 4. Порівняльна оцінка конкурентоспроможності групи підприємств різними методами. 5. Розроблення прогнозу рівня конкурентоспроможності підприємства в перспективному періоді.</p>	<p>2</p>

<p>Знати: сутність теорій та моделей розвитку підприємства</p> <p>Вміти: визначати ефективність трансформації суб'єктів господарювання</p>	<p>Тема 18. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства Лекція № 20 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «розвиток»; його роль, місце і значення в господарській діяльності підприємства. 2. Поняття життєвого циклу підприємства та основні його етапи. 3. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств та об'єднань. 4. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств. <p>Література Основна: 1, 3, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	4
	<p>Практичне заняття № 20 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації суб'єктів господарювання. 2. Взаємозв'язок між концепціями розвитку підприємства та моделями трансформації підприємств у процесі їхнього розвитку. 3. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації суб'єктів господарювання. 	2
<p>Знати: сутність економічної безпеки підприємства та його антикризова діяльність</p> <p>Вміти: здійснювати оцінку рівня економічної безпеки підприємства</p>	<p>Тема 19. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність Лекція № 21 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна безпека підприємства: сутність, її місце та роль в забезпеченні життєздатності підприємства. 2. Методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. 3. Банкрутство як результат розгортання кризових явищ в діяльності підприємства. 4. Ліквідаційна процедура: порядок та організаційно-фінансові умови її проведення. <p>Література Основна: 1, 3, 6, 11, 13 Додаткова: 17, 20, 24, 25, 28, 31, 33, 34</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 21 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складові та елементи економічної безпеки підприємства. 2. Види банкрутства підприємства. 3. Санація підприємства як інструмент протидії кризовим явищам: умови, форми та інструменти її проведення. 4. Аналітична оцінка реструктуризації та трансформації підприємства. 	2
<p>Разом</p>		<p>180</p>

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. *Фінанси підприємств : навч. посіб. Електронні дані.* Київ : Центр учбової літератури, 2018. URL : http://10.0.2.150/docs/CUL/2018/Finansy_pidpryemstv.pdf.
2. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. *Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов.* Київ : КНТЕУ, 2018. 792 с.
3. Бойчик І.М. *Економіка підприємства : підручник.* Київ : Кондор, 2016. 378 с.
4. *Економіка підприємства : опорний конспект лекцій. Ч. 1 / авт. : Л.О. Лігоненко, Г.М. Богославець, О.В. Корольова-Казанська, Г.В. Ситник, Л.Л. Стасюк, І.О. Чаюн.* Київ : КНТЕУ, 2016. 120 с
5. *Економіка підприємства : теорія і практикум : навч.-метод. посіб. / В.І. Блонська, Т.Г. Васильців, С.С. Гринкевич, Н.М. Заярна, Я.Д. Качмарик, О.Ю. Масленников, Н.Г. Міценко, І.А. Маринич, І.О. Яценко; за ред. Н.Г. Міценко, О.І. Яценко.* Львів : Магнолія 2006, 2021. 688 с.
6. *Економіка та фінанси підприємства : опорний конспект лекцій. Ч. 1 / авт. : Л.О. Лігоненко, Г.М. Богославець, О.В. Корольова-Казанська, Г.В. Ситник, Л.Л. Стасюк, І.О. Чаюн.* Київ : КНТЕУ, 2014. 131 с.
7. Калініченко О.В., Плотник О.Д. *Економіка підприємства : практикум : навч. посібник.* Київ : Кондор, 2012. 600 с.
8. Круп'як Л.Б. *Управління трудовими ресурсами організації : навч. посібник.* Київ : Кондор, 2013. 278 с.
9. Назаренко В.О. *Формування якості товарів : навч. посібник.* Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.
10. Нестерчук Ю.О., Сегеда С.А. *Економіка підприємства : навч.-метод. посібник.* Вінниця : Едельвейс і К, 2014. 372 с.
11. Онисько С.М., Верзун А.А., Марич П.М. *Фінанси підприємств : практикум / за заг. ред. С.М. Онисько.* Львів : Магнолія 2006, 2019. 308 с.
12. Петрович Й.М., Прокопишин-Рашкевич Л.М. *Економіка і фінанси підприємства : підручник / за заг. ред. Й.М. Петровича. 2-ге вид., стер.* Львів : Магнолія 2006, 2021. 406 с.
13. Яркіна Н.М. *Економіка підприємства : навч. посібник.* Київ : Ліра-К, 2013. 497 с.

Додаткові:

14. Акіліна О.В., Ільч Л.М. *Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посібник.* Київ : Алерта, 2012. 820 с.
15. Базилінська О.Я. *Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посібник.* Київ : Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
16. Бердар М.М. *Фінанси підприємств : навч. посібник.* Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
17. Вовк В.М., Камінська Н.І., Прийма С.С. *Моделювання економічних процесів підприємства : монографія.* Львів, 2011. 448 с.

18. *Внутрішня торгівля України : монографія / за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ : КНТЕУ, 2016. 864 с.* Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 392 с.
19. *Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 304 с.*
20. *Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 440 с.*
21. *Економіка праці і соціально-трудові відносини : навч. посібник / М.Г. Акулов, А.В. Драбаніч, Т.В. Євась, О.А. Жукова, О.М. Помірча, І.І. Цаль, Л.В. Юрчишена. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 328 с.*
22. *Економіка та організація інноваційної діяльності : опорний конспект лекцій / авт. : С.Г. Дрига, М.С. Молодоженя. Київ : КНТЕУ, 2012. 93 с.*
23. *Інноваційний потенціал України : монографія / за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ : КНТЕУ, 2012. 592 с.*
24. *Іванілов О.С. Економіка підприємства : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 728 с.*
25. *Лігоненко Л.О., Височин І.В. Економіка торговельного підприємства : методика розв'язання практичних завдань : навч. посібник. Київ : КНТЕУ, 2011. 456 с.*
26. *Мазаракі А.А., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства : Підручник / За ред. Н.М. Ушакової. Київ : Хрещатик, 1999. 800 с.*
27. *Марцин В.С. Економіка торгівлі : Підручник. Київ : Знання, 2006. 402 с.*
28. *Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка промислового підприємства : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 172 с.*
29. *Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : КНТЕУ, 2010. 412 с.*
30. *Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства : навч. посібник / під заг. ред. М.І. Петренка. Вінниця : Консоль, 2010. 510 с.*
31. *Теорія фінансів : підручник / С.В. Бойко, Л.П. Гацька, В.В. Гошовська та ін. ; за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.*
32. *Тігова Т.М., Селіверстова Л.С., Процюк Т.Б. Аналіз фінансової звітності : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 268 с.*
33. *Тюріна Н.М., Грабовська Н.С., Карвацка І.В. Антикризове управління : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 448 с.*
34. *Фінанси підприємства : опорний конспект лекцій / авт. : Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Г.В. Ситник, Л.Л. Стасюк, О.В. Корольова-Казанська, І.В. Височин, О.О. Хіленко, Т.В. Заварзіна. Київ : КНТЕУ, 2010. 113 с.*